

کتاب و اجزای آن

مقدمه (Introduction)

جای این صفحه پس از فهرست کتاب است. در واقع خلاصه ای است از مطالب کتاب و در آن نویسنده درباره موضوع کتاب و مباحث و روش تنظیم آنها سخن می گوید. گاهی مقدمه کتاب را شخص دیگری غیر از مولف می نویسد. این صفحه به کتابدار فهرست نویس کمک می کند تا موضوع کتاب را بفهمد.

متن (Text)

متن یک کتاب قسمت اصلی کتاب است.

نمایه یا ایندکس (Index)

به لست الفبای نام ها، کلمات و موضوعاتی که در کتاب ذکر شده است نمایه یا ایندکس گفته می شود. البته در مقابل هر کلمه شماره صفحه مورد نظر باید ذکر شود. ایندکس به خواننده کمک می کند تا موضوعات و کلمات مختلف را از متن کتاب به راحتی و در مدت کوتاهی پیدا کند.

ضمایم (Appendix)

در پایان کتاب قرار دارد. جداول و چارت ها و سایر معلوماتی که برای خواننده سودمند می باشد در این قسمت ارائه می شود.

منابع و ماخذ (Bibliography)

فهرست و لستی از منابع و ماخذی است که مولف برای تالیف و تدوین کتاب از آنها استفاده کرده است. این بخش به خواننده کمک می کند که درباره موضوع کتاب بتواند به معلومات مکملی دست یابد.

کتاب و اجزای آن

کتاب کاغذی مجموعه ای از ورقهای کاغذ متصل شده یا صحافی شده به صورت دست نوشته یا چاپی است. در واقع کتاب وسیله ای برای ذخیره و انتقال معلومات بشر در تاریخ فرهنگ و تمدن بشری نقش مهمی دارد. بشر برای غلبه به ضعف حافظه ذهنی اش در نگهداری معلومات شفاهی و گفتاری به کتاب و نوشتن روی آورده است.

اجزا و قسمت های یک کتاب

شناخت اجزای تشکیل دهنده یک کتاب از این نظر اهمیت دارد که هر جز کتاب معلومات خاصی را در اختیار خواننده قرار می دهد. به طور کلی یک کتاب شامل اجزای زیر است:

جلد (Cover)

جلد، اوراق کتاب را در داخل خود و متصل به یکدیگر نگه می دارد. جلد از سه قسمت تشکیل می شود. روی جلد که مشخصات اصلی کتاب یعنی نام کتاب، نام مولف و معلومات دیگر را شامل می شود. پشت جلد که در کنار آخرین صفحه کتاب قرار دارد و معلوماتی مانند قیمت کتاب، ISBN، و آدرس ناشر را شامل می شود. به آن قسمت از جلد که ما بین روی جلد و پشت جلد و در کنار لبه های آن چسبیده یا دوخته به ورق های کتاب می باشد، عطف با Bind می گویند. در کتابهایی که قطر آنها زیاد است،

عنوان کتاب و بعضی اوقات مشخصات دیگر روی عطف چاپ می شود. تا هنگام جستجوی کتاب در شلف ها بتوان آسانتر آن را یافت.

صفحه عنوان کتاب

یعنی اولین صفحه کتاب که معمولا مشخصات کامل کتاب و معلومات کتابشناختی را به خواننده و فهرست نویس ارائه می دهد. این معلومات شامل نام و تخلص نویسنده یا نویسندگان و مترجمین می باشد. بعد از آن عنوان اصلی و

عنوان های فرعی کتاب، محل نشر، تاریخ نشر و ناشر کتاب در صفحه عنوان می آید. پشت صفحه

عنوان یا صفحه شناسنامه کتاب

همان طور که از نامش پیداست این صفحه دقیقا در پشت صفحه عنوان است و شامل معلومات بسیار مفید و ضروری مانند عناوین کتاب، نویسندگان و سایر مولفان، مشخصات نشر، تجدید چاپ، چاپهای قبلی، قیمت، آدرس ناشر و نمبر تلفون و سایر مشخصات آن، تیراژ و غیره می باشد. این صفحه و صفحه عنوان کتاب از جمله منابع اصلی گرفتن معلومات کتابشناختی کتاب می باشد.

پیشگفتار (

قسمتی از صفحات آغازین کتاب است که در آن نویسنده هدف خود را از تالیف کتاب بیان می دارد. و مطالبی را که ممکن است

برای شناخت کتابش مفید باشد، می گوید و از کسانی که در تالیف کتاب به او کمک کرده اند تشکر می کند. این صفحه پس از صفحه عنوان و پیش از صفحه مندرجات و فهرست کتاب می آید. بعضی از نویسندگان این قسمت را با نامهایی مانند سخنی با شما، یادداشت مولف، درباره این کتاب و امثال آن می آورند.

فهرست مندرجات (Table of contents)

فهرست یک کتاب، رهنمای فصلها و بخشهای کتاب است و موضوعات اصلی کتاب را نشان می دهد.